Highlights 2017

HollandBIO in transitie

HollandBIO zet biotech op de kaart!

Meer impact met de **HollandBIO** programma's

HollandBIO is de drijvende kracht achter het netwerk

Voorwoord

Voor je liggen HollandBIO's Highlights 2017. Het boekje waarin we vertellen wie we zijn, wat we gedaan hebben, wat we gaan doen en waarom. HollandBIO heeft een duidelijke stip aan de horizon: een duurzame en gezonde samenleving. Een samenleving waarin biotech innovaties snel kunnen worden ingezet. Levensreddende geneesmiddelen voor patiënten, gezonde en smakelijke gewassen met een lage ecologische footprint en de technologie die de overstap naar een biobased economy versnelt. Bij HollandBIO laten we geen gelegenheid onbenut om de innovaties van onze sector in de spotlight te zetten. Zodat ze op waarde geschat worden en de ruimte krijgen. En dat is hard nodig, want de weg van lab naar maatschappij is nog steeds lang en vol hindernissen. Een groot medestander is ons dit jaar ontvallen: Jan Raaijmakers, boegbeeld van Topsector Life Sciences & Health. We missen hem nog elke dag.

Het was een enerverend jaar. We verwelkomden 36 nieuwe leden (welkom!), we waren kind aan huis op Binnenhof en ministeries en spraken vriend en vijand over de ins en outs van biotech. HollandBIO zat bovenop het nieuws en de politieke ontwikkelingen, die we steeds vaker van onze mening voorzien. Zo slaan we twee vliegen in één klap: we zetten onze standpunten kracht bij en informeren onze achterban beter en vollediger.

Op het bureau veranderde er ook het een en ander. We betrokken een fantastische nieuwe stek, nog dichter bij het vuur. We verwelkomden drie nieuwe collega's, die razendsnel het HollandBIO virus te pakken hadden, waardoor het nu al lijkt alsof ze er al jaren zijn. Het bestuur wisselde van voorzitter: na vijf jaar trouwe dienst gaf Bert de Jong de voorzittershamer door aan Markwin Velders, die zijn nieuwe rol met verve vervult.

Het gaat goed met HollandBIO. Maar dat is geen reden om achterover te leunen. Integendeel, stilstand is achteruitgang. Dus stelden we onszelf de vraag: hoe kunnen we onze impact verder vergroten, en onze groeiende achterban nog beter betrekken om écht het verschil te maken?

We zien het elke dag: biotech koplopers lopen als eerste tegen alle grenzen aan. HollandBIO vertegenwoordigt een innovatieve sector, dus rennen we met de koplopers mee. Dat vinden we belangrijker dan het handhaven van de status quo, en daar hebben we onze werkwijze op aangepast. Voortaan werkt HollandBIO aan haar toekomstideaal door middel van vier programma's. Altijd vanuit een positief toekomstbeeld, op basis van een scherpe probleemanalyse en voorzien van een goed doordachte oplossing.

Met onze programma's is het in één klap duidelijk waar HollandBIO voor staat en gaat:

- Allereerst zetten we ons in voor een **IJzersterk innovatieklimaat**: een goede financieringsmix voor biotech bedrijven, soepele tech transfer en een vestigingsklimaat waarmee Nederland onbetwist *the biotech place to be* is.
- Programma twee is **Nieuwe technologie voor een betere toekomst**. Want voor een écht duurzame en gezonde toekomst hebben we technologie hard nodig. Dat vergt een stimulerend beleid, waarin de potentie van biotech de ruimte krijgt.
- Geneesmiddelenontwikkeling duurt te lang, is te kostbaar en te risicovol. Het moet sneller en beter. Met ons derde programma, **Sneller & beter van lab naar patiënt** maken we werk van oplossingen waarbij gezondheidswinst, innovatie en betaalbaarheid hand in hand gaan.
- En tot slot: **Voorkomen is beter dan genezen**. De heilige graal van de gezondheidszorg is preventie. Vaccins doen precies dat. Zij zijn de helden in de bestrijding van infectieziekten én hebben dan ook een glansrol binnen ons vierde programma.

Zo'n nieuwe aanpak is spannend, want het betekent afscheid van onze vaste expertgroepen. Ik ben ervan overtuigd dat de inzet van onze leden in de programmatische aanpak nog beter tot zijn recht komt, dat we hun expertise nog efficiënter kunnen benutten en dat we meer leden kunnen mobiliseren en informeren. 2017 stond in het teken van transitie, in 2018 geven we vol gas.

Elke dag weer zet het team van HollandBIO zich met passie en enthousiasme in voor de belangen van onze leden. We zijn niet bang om kritisch naar onszelf te kijken en ter discussie te stellen wat gewoon lijkt. Wij weten dat biotech de wereld elke dag een beetje beter maakt. En we zullen niet rusten voordat iedereen dat met ons eens is. Doe je mee?

Veel leesplezier!

Annemiek Verkamman
Directeur

HollandBIO in het kort

Biotechnologie is niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. En dat is maar goed ook, want biotechnologie levert oplossingen voor een aantal grote maatschappelijke uitdagingen: gezondheid, een groeiende wereldbevolking, vergrijzing en klimaatverandering.

HollandBIO is de belangenvereniging van Nederlandse biotech bedrijven. We zijn een actieve, privaat gefinancierde vereniging die groeit als kool. Onze achterban is een afspiegeling van de biotech sector: van start-ups, midden- en kleinbedrijf tot grote bedrijven, actief in gezondheid, voeding of biobased economy. HollandBIO vertegenwoordigt en verbindt de life sciences bedrijven in Nederland. Samen werken we aan ons toekomstideaal: een maatschappij waarin biotechnologie maximaal bijdraagt aan gezondheid, duurzaamheid en economische groei. Om ervoor te zorgen dat biotech innovaties snel en breed beschikbaar zijn, gaat HollandBIO obstakels te lijf die de ambities van de biotech koplopers in de weg staan. We gaan voor vooruitgang, ook wanneer we de status quo ter discussie moeten stellen.

Hoe we dat doen, lees je hier.

HollandBIO vertegenwoordigt de biotech sector

Dat kunnen we alleen waarmaken als onze achterban een afspiegeling is van de sector. Wij houden de ontwikkeling van de sector nauwlettend in de gaten en zorgen dat we op de hoogte zijn van het reilen en zeilen bij onze leden. Hoe meer leden, hoe sterker we staan. We werken dan ook hard om bestaande leden te behouden en investeren continu in het werven van nieuwe leden.

HollandBIO groeit! Een overzicht van onze achterban vind je op pagina 6.

De HollandBIO programma's

In 2017 startten we met een fonkelnieuwe programmatische aanpak. Binnen de HollandBIO programma's werken we in concrete projecten samen met onze leden aan de realisatie van ons toekomstideaal. De programma's zijn:

1. Een ijzersterk innovatieklimaat
2. Technologie voor een betere toekomst
3. Sneller en beter van lab naar patiënt
4. Voorkomen is beter dan genezen

Een update per programma vind je op pagina 10.

Altijd up-to-date met HollandBIO

HollandBIO zit op een berg met kennis: informatie over de sector, relevante politieke ontwikkelingen en media. En die informatie willen we delen: met onze leden, stakeholders en de media. De meest relevante nieuwsberichten, krijgen voorzien van duiding een plekje in onze Weekly. Zo slaan we twee vliegen in één klap: we houden onze leden en stakeholders op de hoogte van actuele ontwikkelingen en we brengen de sectorstandpunten voor het voetlicht.

De communicatie- en nieuwsoogst vind je op pagina 23.

HollandBIO kent het netwerk

Er komt nogal wat bij kijken om een biotech product van lab naar markt te brengen. Vele organisaties en nog veel meer mensen zijn betrokken bij en van invloed op het verloop van die route. Het is belangrijk dat we elkaar kennen, maar liever nog trekken we samen op. Daarom bouwt HollandBIO actief aan haar netwerk: van patiëntvertegenwoordigers tot academie, van politiek en beleid tot uitvoeringsinstanties, en van regionale organisaties tot Europese koepels.

Op pagina 36 vind je een overzicht van onze netwerkactiviteiten én de mooiste resultaten daarvan.

HollandBIO's ledenservices

Ondernemen in de biotech is niet eenvoudig. Daarom organiseren wij allerlei activiteiten die het onze leden net even iets gemakkelijker maken: denk aan onze vele (netwerk)events en de praktische Business Solutions zoals de Life Sciences Funding Database, de kortingen op (inter)nationale events, het Member-to-Member programma en het VWR Inkoopprogramma.

Een overzicht van onze ledenservices vind je op pagina 27.

HollandBIO vertegenwoordigt de biotech sector

HollandBIO leden

- HollandBIO heeft meer dan **160 leden**, in 2017 verwelkomden we **36 nieuwe leden**!
- De leden zijn een afspiegeling van de sector:
  - Actief in gezondheid, voeding, industrie, milieu & dienstverlening
  - In alle fasen van ontwikkeling: van start-up tot multinational
- 89% is MKB (<250 FTE of omzet <€50M)
- Een up-to-date ledenoverzicht is te vinden op www.hollandbio.nl/leden

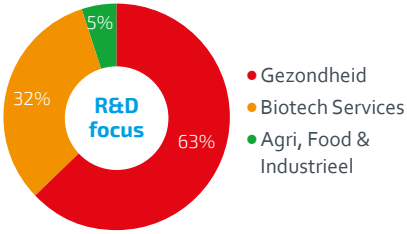

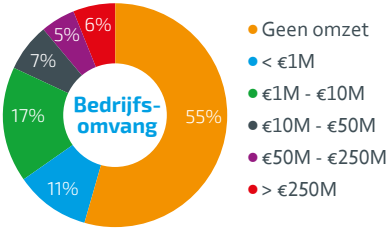

De Nederlandse biotech sector

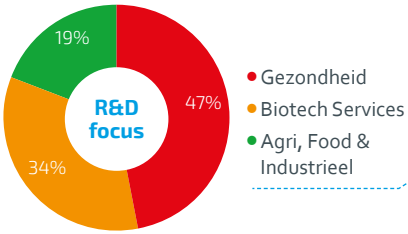

Totaal aantal R&D bedrijven: **667**

Aantal producten in ontwikkeling: **383**

Totaal aantal bedrijven: **1789**

Bron: Biotechgate 2017

HollandBIO Leden Enquête 2017

Steeds meer leden sluiten zich bij HollandBIO aan en onze standpunten worden steeds vaker overgenomen. Lekker bezig dus! Althans, dat vinden we zelf. Maar dat doet natuurlijk niet ter zake. Daarom vroegen we het in 2017 aan onze leden. En gelukkig: ze zijn het met ons eens!

HollandBIO
@HollandBIO

Dat horen we graag! 👇

Culgi @CulgiBV
Wij zijn een innovatief bedrijf en blij met HollandBIO! Volg het debat live 13 dec 16.00!
twitter.com/HollandBIO/sta...

Een greep uit de resultaten van de HollandBIO Leden Enquête 2017.

- HollandBIO scoort een **8-**.
- **80%** van de leden raadt het lidmaatschap van harte aan.
- De leden zien belangenbehartiging als HollandBIO's belangrijkste activiteit.
  - **86%** vindt ons actief in onze belangenbehartiging.
  - Maar deze kan nog effectiever (**60%** vindt onze lobby effectief).
- **71%** van de leden voelt zich goed vertegenwoordigd door HollandBIO. Met onze brede achterban blijft dit een belangrijk aandachtspunt!

"Het lidmaatschap overtreft de verwachting!"

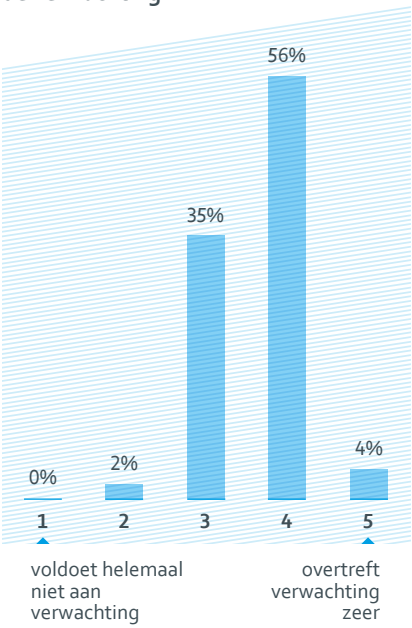

HollandBIO Bestuur

Het HollandBIO bestuur bestaat uit door de wol geverfde biotech professionals. Samen vormen zij een mooie afspiegeling van de HollandBIO achterban. Ze vertegenwoordigen het MKB, multinationals, leden actief in gezondheid en preventie, agrifood, industriële biotech en de geassocieerde leden. In 2017 nam Markwin Velders de voorzittershamer over van Bert de Jong, die na vijf jaar trouwe dienst het bestuur verliet. Ook namen we afscheid van bestuurslid Willem van Weperen.
We verwelkomen Martine van Vugt en Michiel van Eijk!

Het bestuur bestaat uit:

1. Markwin Velders, Kite, a Gilead Company (voorzitter)
2. Carine van den Brink, Axon Lawyers
3. Erik van den Berg, AM-Pharma
4. Joep Rijnierse, Amgen
5. Krijn Rietveld, DSM Nutritional Products
6. Leo Melchers, Syngenta
7. Marc Kaptein, Pfizer
8. Martine van Vugt, Genmab
9. Michiel van Eijk, Keygene

1

2

3

4

5

6

7

8

9

HollandBIO Bureau

Het bureau is de drijvende kracht achter de activiteiten van HollandBIO. Het HollandBIO team organiseert events, verzamelt en analyseert informatie over biotech, staat namens de sector de pers te woord en zorgt ervoor dat de Nederlandse biotech sector op het netvlies staat in Den Haag.
De enthousiaste bureaumedewerkers van HollandBIO staan altijd voor de leden klaar. Wil je van gedachten wisselen over een actueel thema, ben je op zoek naar specifieke biotech informatie, of heb je gewoon zin om een kop koffie te komen drinken: neem gerust contact op!

Op dit moment bestaat het HollandBIO team uit:

1. Annemiek Verkamman, managing director
2. Wieteke Wouters, programme director
3. Britt van de Ven, programme manager
4. Fabian Pruissen, programme manager
5. Irma Vijn, programme manager
6. Nicole Schönherr, office manager
7. Timen van Haaster, public affairs manager

HollandBIO Programma's

Meer impact met de HollandBIO programma's

In 2017 boekte HollandBIO mooie resultaten. Met onze eigen pijplijn timmerden we op onze speerpunten gestructureerd en planmatig aan de weg. Maar we zijn niet gauw tevreden en altijd op zoek naar manieren om onze impact te vergroten. Op basis van ons toekomstideaal, een maatschappij waarin biotechnologie een maximale bijdrage levert aan gezondheid, duurzaamheid en een florerende economie, kwamen we tot vier programma's die de ingrediënten vormen om dit ideaal te realiseren.

Dit zijn ze:

- **Een ijzersterk innovatieklimaat**
- **Nieuwe technologie voor een betere toekomst**
- **Sneller en beter van lab naar patiënt**
- **Voorkomen is beter dan genezen**

2017 stond in het teken van transitie. In 2018 starten we met de programma's. Binnen elk van de programma's gaan we aan de slag met diverse concrete projecten. De nieuwe aanpak heeft grote voordelen. Allereerst maken we met de vier programma's direct duidelijk waar we voor staan als vereniging. De projecten stellen ons in staat resultaatgericht te werk te gaan en meer leden direct en gericht te betrekken bij onze activiteiten. Op deze manier kunnen we hun indrukwekkende expertise en ervaring beter benutten. En met het oog op onze snel groeiende achterban is dat pure winst!

Hoe het werkt

Elk jaar stelt het bestuur van HollandBIO de programma's formeel vast, uiteraard met inspraak van de leden. Per programma bepaalt een kernteam de doelstellingen en de projecten. Het kernteam fungeert als een programma-denktank en bestaat uit leden, een afvaardiging van het bestuur en medewerkers van het bureau.

Binnen elk programma werken we aan concrete projecten. Bij elk project betrekken we de leden die de specifieke expertise hebben om het project tot een goed einde te brengen. Elk project eindigt na het opleveren van een vooraf vastgesteld resultaat, verbonden aan een fase van onze pijplijn. Een FASE I resultaat: een inventarisatie

vergezeld van een advies of HollandBIO er iets mee moet. Of een resultaat uit FASE II: de onderbouwing en analyse van een gesignaleerd probleem. Uit FASE III komen concrete oplossingen voort, met een plan van aanpak voor realisatie en met FASE IV volgt de uitvoering, bijvoorbeeld een lobbytraject of campagne.

Twee keer per jaar organiseren we update bijeenkomsten voor leden. Tijdens die bijeenkomsten presenteren we de resultaten, de plannen en de politiek-bestuurlijke ontwikkelingen rondom elk programma. Ook is er volop ruimte voor input over de te zetten vervolgstappen. Tussentijds houden we onze leden goed op de hoogte via periodieke programma nieuwsbrieven.

Terug- en vooruitblik

Hoewel de programmatische aanpak nieuw is, zijn de onderwerpen waarop HollandBIO actief is dat natuurlijk niet. Als schot voor de boeg presenteren we in dit boekje onze activiteiten van 2017 daarom al aan de hand van de programma's. En blikken we direct vooruit naar de plannen voor 2018.

FASE I	FASE II	FASE III	FASE IV
Inventarisatie issues en kansen	Probleemdefinitie	Oplossingen formuleren	Uitvoering

HollandBIO Programma

Een ijzersterk innovatieklimaat

De life sciences-sector loont als geen andere. De sector zet wetenschappelijke excellentie, technologie en menselijk vernuft om in maatschappelijke en economische waarde. De mensen in de life sciences-sector zijn gedreven en bevlogen, met een ongeëvenaard doorzettingsvermogen. Ze willen de wereld gezonder en duurzamer maken en een succesvol bedrijf bouwen.

De Nederlandse life sciences-sector zit in de lift: de afgelopen tien jaar verdubbelde de sector in omvang. En, zoals we vaststelden in onze toekomstvisie Life Sciences 2030, we hebben alle ingrediënten in huis om van een Europese top vijf positie door te stoten naar de wereldtop. Om de sector voor 2030 nogmaals te laten verdubbelen, is een ijzersterk innovatieklimaat een absolute voorwaarde.

Om de sector tot volle bloei te laten komen, hebben bedrijven in iedere fase van ontwikkeling volop **financiering**smogelijkheden. De beruchte valley of death is overbrugd, waardoor veelbelovende biotech bedrijven niet langer stranden of nodeloos lang op zoek zijn naar kapitaal. Het aantrekkelijke **vestigingsklimaat** en het concurrerende fiscale landschap van Nederland werken als een magneet op internationale life sciences-bedrijven en toptalent. En dankzij doelgerichte en goedlopende **technology transfer** processen loopt de kennisuitwisseling tussen academie en bedrijfsleven als een zonnetje.

Een greep uit de hoogtepunten van 2017

Kabinet pakt door met de WBSO

De WBSO verlaagt de financiële lasten van R&D en stimuleert daarmee innovatie. En dus zijn we bij HollandBIO gebrand op handhaving van deze regeling, wat in tijden van een nieuw kabinet geen vanzelfsprekendheid is. In aanloop naar de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat drong HollandBIO er bij alle betrokken Kamerleden op aan om door te pakken op

de WBSO. En met succes, want naast toezegging dat de eerste schijf van de WBSO gehandhaafd blijft in 2018, maakten de coalitiepartijen zich bovendien hard voor behoud van het oorspronkelijke percentage van de tweede schijf. Ook werd een motie (Veldman c.s.) ingediend en aangenomen voor verandering van de onderliggende systematiek van de WBSO. De motie roept op het budgetplafond los te laten en het budget mee te laten groeien met de behoefte. Goed nieuws voor onze groeiende biotech sector!

Uitbreiden van financieringsmogelijkheden voor innovatieve startups en scale-ups
Begin 2017 kondigden ministers Kamp, Dijsselbloem en Ploumen de investeringsinstelling Invest-NL aan. Door de lange en onzekere terugverdientijden zijn veel financieringsbronnen niet geschikt voor biotech bedrijven, waardoor zij stranden in de valley of death. De nieuwe investeringsinstelling moet hier wat HollandBIO betreft verandering in brengen. Hoewel de start van Invest-NLis uitgesteld naar 2019, liet het ministerie van Economische Zaken in september 2017 weten bijna 250 miljoen euro vrij te maken voor financiering van startups en scale-ups via een voorloper van Invest-NL. En als klap op de vuurpijl viel in het nieuwe Regeerakkoord te lezen dat stimulering van innovatief MKB wordt uitgebreid. Mooie resultaten van onze inzet om een uitgekiende financieringsmix voor doorgroei van bedrijven te realiseren!

Europese Biotech Octrooirichtlijn blijft ongewijzigd
In juni 2017 besloot het Europees Octrooi Bureau (EOB) geen octrooien meer te verlenen op planten voortkomend uit klassieke veredeling. Eind goed, al goed: de Europese Biotech Octrooirichtlijn blijft ongewijzigd. Daarmee eindigt de slepende

discussie over octrooi- en kwekersrecht in de plantenveredeling. Het wijzigen van de richtlijn zou de hele biotech sector schaden. Daarom zette HollandBIO de afgelopen jaren alles op alles om een goede bescherming van intellectueel eigendom in de biotech sector te waarborgen. Die is immers cruciaal om investeringen in innovatie terug te kunnen verdienen. Doordat het mogelijk blijft om planten voortgekomen uit een technische stap te beschermen, waarborgt het EOB innovatie in de planten-veredeling. En gelukkig maar, want zo kunnen de Nederlandse veredelaars hun mondiale koppositie behouden en met hun innovatieve planten en zaden blijven bijdragen aan een duurzame en gezonde samenleving.

Hier maakt HollandBIO in 2018 werk van

- **Ruim baan voor het Innovatiekrediet (FASE III-IV)**
  Het Innovatiekrediet is één van de belangrijkste financieringsinstrumenten voor life sciences-bedrijven, maar het budget is altijd binnen mum van tijd uitgeput en de procedure onnodig complex. We zetten in op de uitbreiding van het budget en versimpeling van de uitvoering.
- **Pluk de kansen van Invest-NL (FASE I)**
  De nieuwe investeringsinstelling Invest-NL biedt financieringsmogelijkheden voor de groei en ontwikkeling van bedrijven. HollandBIO zet in op structureel extra budget voor life sciences-bedrijven in alle fasen van ontwikkeling.
- **Financieringsbehoeften in kaart (FASE II)**
  HollandBIO brengt in kaart wat de financieringsbehoefte is van life sciences-bedrijven per fase van ontwikkeling.
- **Tech Transfer - Standaardcontracten (FASE I)**
  De onderhandelingen tussen bedrijven en TTO's verlopen langzaam en zijn niet transparant. Dat kan beter! We onderzoeken de inzet van standaardcontracten om onderhandelingen te versimpelen en procedures te verduidelijken.
- **Bidbook Life Sciences (FASE IV)**
  Nederland heeft veel te bieden om life sciences-bedrijven en toptalent te verleiden voor ons land te kiezen – en met de komst van EMA naar ons land nog meer. Samen met partners ontwikkelen we onder de werktitel PharmInvest een bidbook waarmee we de sterkten van Nederland overtuigend over het voetlicht brengen.

Meer weten, meedenken of meedoen? Neem dan contact op met HollandBIO's Fabian.

HollandBIO Programma

Nieuwe technologie voor een betere toekomst

Een gezonde, duurzame en welvarende maatschappij, nu en in de toekomst. Dat willen we allemaal, van overheid tot burger en van ondernemer tot NGO. Om grote maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden, speelt technologie een doorslaggevende rol. En dit geldt zeker voor biotechnologie: om tegemoet te komen aan de behoeften van een groeiende en vergrijzende wereldbevolking, het tegengaan van klimaatverandering en in de transitie naar een circulaire economie.

Gedreven door de wetenschap, levert biotechnologie keer op keer nieuwe oplossingen. Mogelijkheden die daarvoor ondenkbaar waren. Het is dan ook niet voor niets dat biotechnologie één van de Europese Key Enabling Technologies is en op nationaal niveau een sleuteltechnologie. Nederland loopt dankzij onze excellente wetenschappelijke positie en snelgroeiende biotech sector voorop.

Onze gereedschapskist wordt steeds weer met nieuwe biotech tools gevuld. HollandBIO vindt dat de maatschappij die tools ten volste moet kunnen benutten om gezondheid en duurzaamheid een impuls te geven. Dat vergt een integrale visie, zicht op nieuwe mogelijkheden, een innovatie-minnende mindset, stimulerende wet- en regelgeving en de beste uitvoering van Europa.

Een greep uit de hoogtepunten van 2017

Doorbraak in modernisering biotechnologie beleid

Het is ons een doorn in het oog: het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) hanteert veiligheid en risico's als het enige uitgangspunt van het huidige biotech beleid. HollandBIO vindt dat beleid juist moet gaan over het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Daarom grijpen we de voorgenomen modernisering van het biotech beleid met beide handen aan.

HollandBIO diende een dijk van een voorstel in bij IenW, met op visieniveau het realiseren van duurzaamheid en gezondheid, meer balans tussen baten en risico's op beleidsniveau en optimale uitvoering als dagelijkse praktijk. En met succes: IenW nam ons voorstel op in haar discussiedocument ter voorbereiding van een grote stakeholdersbijeenkomst op 7 november, waar het op veel bijval kon rekenen. Wordt vervolgd in 2018!

Voorstel moderne veredelingsmethoden van tafel

Onze lobby voor een doorbraak op het vlak van moderne veredelingsmethoden werpt zijn vruchten af, maar in de zomer van 2017 dreigde het alsnog mis te gaan. Als donderslag bij heldere hemel kwam Nederland met een voorstel voor aanpassing van de Europese GM-wetgeving. Volgens dit voorstel zouden alle producten van de nieuwe veredelingsmethoden eerst als GMO worden bestempeld, om ze vervolgens uit te zonderen. Op aanvoer van HollandBIO bleek het veredelingsveld unaniem: deze u-bocht constructie was onwenselijk en zou zeker niet tot de broodnodige

Greenpeace zit ernaast, gentech is juist geweldig

Wetenschapsjournalist Hidde Boersma: de wereld is juist gebaat bij 'verbeterd voedsel'

duidelijkheid op korte termijn leiden. Alle HollandBIO verloven werden ingetrokken om het voorstel van tafel te krijgen. En met resultaat: Nederland zette op Europees niveau in op het doorbreken van de impasse rond moderne veredelingsmethoden. Een oproep die HollandBIO ten volste kan steunen!

Vrijstelling CRISPR-Cas schopt het tot het Regeerakkoord
Eind 2016 ging de vlag uit bij HollandBIO. De Tweede Kamer nam de motie Lodders aan, waarin de regering werd opgeroepen CRISPR-Cas vrij te stellen van de GM-wetgeving in plantenveredeling, mits er geen soortvreemd DNA wordt ingebracht. In 2017 schopte de motie het zelfs tot het nieuwe Regeerakkoord! Koren op onze molen, want HollandBIO dringt er al jaren op aan om niet langer de Brusselse impasse af te wachten en innovatieve veredelingsmethoden de ruimte te geven.

Hier maakt HollandBIO in 2018 werk van

- **Biotech, als het écht duurzaam moet zijn. (FASE IV)**
  Wij biotech fans spreken graag in wetenschappelijke feiten en cijfers. Overtuigend voor ons, maar voor de rest van de wereld mag er wel wat meer verleiding in de mix. In 2018 versterken we ons verhaal, zodat de biotech innovaties het podium krijgen dat ze verdienen.
- **Knelpunten in kaart (FASE II)**
  Op basis van de ervaringen van onze leden, brengen we de knelpunten van het huidige Nederlandse GGO-beleid in kaart, zowel in regelgeving als uitvoering.
- **Modernisering biotech beleid (FASE III)**
  HollandBIO werkt aan een concreet voorstel voor een stimulerend interdepartementaal en integraal kabinetsbeleid waarbij de toegevoegde waarde van biotech voor gezondheid, voedselproductie en klimaat centraal staat.
- **Ruim baan voor moderne veredelingsmethoden (FASE III-IV)**
  HollandBIO zet alles op alles om de motie Lodders zoals vermeld in het Regeerakkoord werkelijkheid te laten worden: vrijstelling van GM-wetgeving voor veredelingstechnieken zoals CRISPR-Cas9 indien geen soortvreemd DNA wordt gebruikt. Daarnaast werkt HollandBIO onafgebroken aan het doorbreken van de Brusselse impasse rondom de moderne veredelingstechnieken.
  Want langer dralen is onaanvaardbaar!

Meer weten, meedenken of meedoen? Neem dan contact op met HollandBIO's Irma.

HollandBIO Programma

Sneller en beter van lab naar patiënt

De life sciences-sector maakt haar belofte waar. Patiënten krijgen dankzij onze baanbrekende nieuwe behandelmethoden als immunotherapie en gentherapie nieuw levensperspectief. Maar ondanks dat mooie resultaat, laat de manier waarop we innovaties ontwikkelen op alle fronten te wensen over. We maken ons zorgen of de innovaties waar we aan werken, hun doel, de patiënt, nog wel zullen bereiken. Waar in andere sectoren de Wet van Moore geldt, lijkt in de life sciences het omgekeerde te gebeuren. Het ontwikkeltraject van geneesmiddelen duurt te lang, is te risicovol en te kostbaar. Dat staat onze ambitie om elke patiënt van een effectieve behandeling te voorzien in de weg. Het moet sneller, en het moet beter.

HollandBIO is ervan overtuigd dat we in moeten zetten op oplossingen die het pad van lab naar patiënt effenen. Want dat zijn de oplossingen waarbij gezondheid, betaalbaarheid en innovatie hand in hand gaan.

Met zijn toonaangevende life sciences-sector, uitstekende zorg en cultuur van ondernemerschap en publiek-private samenwerking heeft Nederland alle ingrediënten in huis om internationaal een proeftuin te zijn voor innovatieve geneesmiddelen-ontwikkeling. Om de wereld te laten zien dat het sneller en beter kan. En om met die innovaties steeds meer mensen, overal ter wereld, beter te maken.

Een greep uit de hoogtepunten van 2017

Sneller, Beter krijgt voet aan de grond

De aanhouder wint, hoewel geduld eens te meer een schone zaak blijkt. In het totaal gepolariseerde debat over de kosten van geneesmiddelen wint HollandBIO's Sneller, Beter plan langzaam maar zeker terrein. En dat is maar goed ook, want waar de totale uitgaven aan geneesmiddelen keer op keer mee blijken te vallen, zijn gezondheid en innovatie de slachtoffers van de huidige loopgravenoorlog. Iedereen met enig verstand van zaken verwees het rammelende advies van de Raad voor Volksgezondheid en

Samenleving naar de prullenbak en tijdens de Hoorzitting Farmaceutische Industrie en het daarop volgende AO Geneesmiddelenbeleid voerden constructieve oplossingen en de roep om een inclusieve samenwerking de boventoon.

Op de bres voor patiënten met een zeldzame ziekte

Voor patiënten die lijden aan een zeldzame ziekte is het vijf voor twaalf. Want hoewel meer weesgeneesmiddelen voor meer aandoeningen geregistreerd worden en de pijplijnen barstensvol zitten, bereiken deze game-changers de patiënt steeds moeilijker. Wanneer we willen dat patiënten die lijden aan een zeldzame ziekte in 2030 beter af zijn dan vandaag de dag, dan moet het roer nu om. Tijdens het met PSR Orphan Experts georganiseerde Rare Disease Symposium gingen we met alle stakeholders op zoek naar oplossingen. Met de ondertekening van een gedeelde ambitie verzilverden de aanwezigen het symposium als startschot voor een constructieve, toekomstgerichte dialoog. In 2017 liet HollandBIO geen kans onbenut om te pleiten voor oplossingen om de impasse rondom weesgeneesmiddelen te doorbreken. We organiseerden twee Orphan Cafés om werk te maken van de gedeelde ambitie en leverden een kraakheldere reactie op de monitor weesgeneesmiddelen van het Zorginstituut. Ook zochten we meermaals de publiciteit op om tijdens moeizame vergoedingsonderhandelingen een lans te breken voor snelle en brede toegang tot effectieve weesgeneesmiddelen.

Europees Medicijn Agentschap verruilt UK voor Nederland

Een effectieve lobby en het lot bezegelden de nieuwe thuisbasis van het Europees Medicijn Agentschap: Amsterdam. En hoewel HollandBIO beide niet geheel op haar

conto kan schrijven, zijn we er niet minder blij om. "Ik sprong een gat in de lucht", aldus HollandBIO's Annemiek op NOS.nl. De komst van EMA geeft de Nederlandse biotech sector een enorme impuls en vormt een prachtige basis voor HollandBIO's Sneller, Beter programma.

Hier maakt HollandBIO in 2018 werk van

In 2018 maken wij met de volgende projecten werk van sneller en beter:

- **Patiëntenperspectief in de lead (FASE IV)**
  Patiëntenparticipatie is van bewezen toegevoegde waarde in elke fase van therapieontwikkeling. Maar veel bedrijven worstelen met de praktijk: hoe geef je het patiëntenperspectief een centrale rol in je strategie? HollandBIO werkt aan de Patient Engagement Guide, waarmee we bedrijven handvatten bieden om de theorie in de praktijk te brengen.
- **Adaptive ecosystems (FASE III)**
  Registratie biedt steeds meer maatwerk voor goedkeuring van de nieuwste generaties geneesmiddelen en therapieën, maar het nationale vergoedingstraject blijft achter. Hierdoor vertraagt de patiëntentoegang of loopt deze zelfs spaak. Om dit probleem te verhelpen, formuleert HollandBIO oplossingen om het vergoedingstraject beter aan te laten sluiten op het registratietraject.
- **Slimmer testen is meer weten (FASE I)**
  3D-in vitro modellen, -omics, big data en andere technologische revoluties bieden ongekende kansen. HollandBIO brengt in kaart wat de potentie is en wat de knelpunten zijn om deze technieken toe te passen om geneesmiddelenontwikkeling te optimaliseren, van preklinisch tot in de praktijk.
- **Innovatieve prijsmodellen (FASE III)**
  Bij een innovatieve sector horen innovatieve prijsmodellen. Wij brengen best practices in kaart om bredere toepassing te faciliteren.
- **Orphan Drugs: eerste stap naar personalised medicines (FASE III-IV)**
  Patiënten met een zeldzame ziekte zijn als eerste de dupe van het vastlopende systeem. Als we kleine groepen patiënten al geen behandeling kunnen bieden, blijft individuele therapie een utopie. Als eerste stap richting personalised medicines richt HollandBIO zich op het implementeren van oplossingen voor weesgeneesmiddelen.

Meer weten, meedenken of meedoen? Neem dan contact op met HollandBIO's Wieteke.

HollandBIO Programma

Voorkomen is beter dan genezen

Biotech levert. Dat blijkt onder andere uit de dijk van een klinische pijplijn en de baanbrekende geneesmiddelen die de afgelopen jaren ontwikkeld zijn. Momenteel richt ons zorgsysteem zich vooral op het behandelen van ziekte. Maar wat als we nu eens ingrijpen voordat iemand ziek wordt? Voorkomen is immers beter dan genezen!

Natuurlijk kunnen we zelf veel doen om ziekten buiten de deur te houden: denk aan gezond eten, niet roken en voldoende bewegen. Maar we kunnen alle hulp gebruiken. Door biotech innovaties preventief in te zetten om ziekten te voorkomen, of in een vroeg stadium te signaleren en te behandelen, leven mensen gezonder, langer en productiever. Wanneer we nu investeren in preventieve innovaties, plukken we daar in de toekomst allemaal de vruchten van.

HollandBIO legt de focus op de bestrijding van infectieziekten door vaccins. Dankzij biotech vaccins zijn in de afgelopen decennia miljoenen mensen beschermd tegen infectieziekten als difterie, tetanus en kinkhoest. Ziekten als pokken en polio verdwijnen dankzij vaccins van het wereldtoneel. In de bestrijding van infectieziekten heeft het individu een beperkte invloed. Daarom is de rol van de overheid des te belangrijker. HollandBIO pleit dan ook voor een integraal beleid op infectieziekten, met een optimale communicatie, beoordeling, vergoeding en toepassing van biotech innovaties.

Een greep uit de hoogtepunten van 2017

Vaccinatie op de agenda

In Nederland liggen diverse effectieve vaccins al jaren op de plank waardoor gezondheidswinst verloren gaat. Het afgelopen jaar lijkt er langzaam maar zeker schot in de zaak. Zo opende er in opdracht van VWS een loket vaccinadvies, waar fabrikanten informatie aan kunnen leveren voor de prioritering van de werkagenda van de Gezondheidsraad. Het RIVM organiseerde de eerste Horizonscan Vaccins, om beter te kunnen anticiperen op de innovaties in de pijplijnen van vaccinontwikkelaars. Het

overleg tussen HollandBIO, het ministerie van VWS, het Zorginstituut en het RIVM kreeg een vaste plek op de agenda, om onder andere de uitvoeringspraktijk nog bij te schaven.

Wind mee op Europees en nationaal niveau
De nieuwe Nederlandse regering toont met het te bereiken Nationaal Preventieakkoord ambitie op het gebied van preventie. Hoewel de nadruk van het regeerakkoord in eerste instantie op roken en overgewicht ligt, kregen ook bewezen effectieve interventies als vaccinaties een prominente plek. Ook de Europese Commissie heeft preventie door vaccinatie hoog in het vaandel. Met de lancering van de Joint Action on Vaccination geeft de commissie de opdracht om werk te maken van de beschikbaarheid van vaccins, surveillance, de R&D pijplijn en de heersende twijfels rond vaccinatie. Ook zoekt de commissie commitment van de lidstaten om infectieziekten die door vaccinatie te voorkomen zijn de wereld uit te helpen. Al met al lijken we de wind mee te hebben voor implementatie van de oplossingen uit HollandBIO's whitepaper vaccins.

Hier maakt HollandBIO in 2018 werk van

In 2018 maken wij met de volgende projecten werk van voorkomen is beter dan genezen:

- **De handen ineen voor vaccins (FASE IV)**
  HollandBIO zal niet rusten voordat haar whitepaper vaccins realiteit is. We blijven werken aan een optimale beoordeling, vergoeding en uitvoering van vaccinaties.
- **Interne "Horizonscan" van de vaccinindustrie (FASE II)**
  HollandBIO zet de laatste stand van zaken rondom de verschillende vaccins in Nederland op een rij.
- **Preventieakkoord (FASE IV)**
  HollandBIO zet in op een glansrol voor vaccins in het Nationaal Preventieakkoord van kabinet Rutte III.
- **Alternatieve implementatieroutes voor vaccins (FASE I)**
  Nederland loopt gezondheidswinst én economische winst mis doordat vaccins buiten het Rijksvaccinatieprogramma niet zonder meer aangeboden en vergoed worden. HollandBIO brengt alternatieve routes in kaart en onder de aandacht.
- **Europese ontwikkelingen (FASE I)**
  De Europese Commissie zit bepaald niet stil als het om vaccinatie gaat en dat biedt volop kansen. HollandBIO zit bovenop de ontwikkelingen om die kansen te verzilveren.

Meer weten, meedenken of meedoen? Neem dan contact op met HollandBIO's Britt.

Altijd up-to-date met **HollandBIO**

Wist je dat de Nederlandse life sciences & health sector met 667 biotech bedrijven bij de Europese top hoort? En dat die bedrijven een dijk van een pijplijn hebben met meer dan 383 producten in ontwikkeling? HollandBIO weet precies hoe de Nederlandse biotech sector ervoor staat. We volgen sectorontwikkelingen op de voet, houden actuele overzichten bij van deals en investeringen en monitoren (social) media, politiek en beleid. Dat levert een berg aan kennis op, die we graag met onze achterban delen. Steeds vaker voorzien wij relevant nieuws van duiding. Zo maken we wereldkundig hoe de Nederlandse biotech bedrijven over actuele ontwikkelingen denken.

Een greep uit de resultaten van 2017

HollandBIO communicatiekanalen

We verstuurden **46** HollandBIO Weekly's naar ruim **2000** relaties.

Het aantal bezoeken aan onze website steeg in 2017 met **12%**.

Het aantal volgers van @HollandBIO nam ~ **20%** toe. Zij kregen dit jaar **255** tweets voorgeschoteld, die **184.474** keer bekeken werden.

Nederlands biotechsucces lokt beleggers en 'Big Pharma'

HollandBIO in de media
HollandBIO zette in 2017 weer alles op alles om de biotech sector op de kaart te zetten.

We leverden bijdragen aan >35 panels, presentaties, publicaties en interviews. Dit gebeurde niet alleen in Nederland, tijdens bijvoorbeeld SGF-dag en de PPS-dag, maar ook internationaal tijdens BIO International Convention in San Diego en BIO-Europe Spring in Barcelona. En natuurlijk haalden we regelmatig het nieuws:

- HollandBIO's Annemiek riep bij EditieNL op tot verantwoorde vroege toegang tot medicijnen.

- We pleitten in het FD voor ruim baan voor CRISPR-cas technieken in "Blokkade van genetische manipulatie wankelt".
- "Nederlands biotechsucces lokt beleggers en 'Big Pharma'", kopte NRC met een bijdrage van onze hand.
- In Trouw benadrukten we de complexiteit van geneesmiddel-ontwikkeling in het artikel "Veel dure medicijnen zijn uit patent, maar niemand maakt ze na".
- We staken onze blijdschap over de komst van de EMA niet onder stoelen en banken, met quotes in het FD ("Komst EU-agentschap levert Amsterdam paar duizend banen op"), en de NOS ("We hebben 'de brexitbuit' binnen, maar wat levert het ons op?").
- HollandBIO brak in het FD een lans voor het belang van IP ("Biotech-prominent haalt uit naar Schippers").

Ook droegen we bij aan diverse artikelen in vakbladen en specials:
- HollandBIO's Annemiek ging met Markwin Velders van Kite en Rob Vries van HUB in gesprek over de toekomst van geneesmiddelenontwikkeling in de Mediaplanet bijlage over zorginnovatie bij het FD.
- Annemiek schopte het tot de voorpagina van Biotech News, en ook Irma, Naomi en Wieteke waren te bewonderen in het blad.

HollandBIO
@HollandBIO

Awesome, proud HollandBIO member @DSM is #2 @ #Fortune list of companies that are changing the world. Beating #Apple & #AirBnB to name a few

DSM Company @DSM
DSM named #2 on @FortuneMagazine list of top 56 Companies that are Changing the World > fortune.com/change-the-wor... #proud

- Pulse Media interviewde Annemiek samen met Health~Holland directeur Nico van Meeteren in een Volkskrant special over biomedische innovatie.
- Voor de BCF Career Guide verzorgden we het voorwoord én een artikel over Life Sciences 2030.
- HollandBIO's Britt blogde over patiëntbetrokkenheid op participatiekompas.nl.
- HollandBIO's activiteiten hadden een prominent plekje in elke Update van Health~Holland (Topsector LSH).

Leden in het nieuws
Ook onze leden haalden regelmatig het nieuws met de ontwikkeling van baanbrekende innovaties. Innovaties die niet alleen een boost geven aan onze gezondheid en de duurzaamheid van onze maatschappij, maar ook aan de nationale economie. De sector is kampioen in het aantrekken van private investeringen. De gesmede samenwerkingsverbanden, gesloten deals, succesvolle investeringsrondes en de vele overnames bewijzen dat de Nederlandse biotech internationaal aanzien geniet.

Een kleine selectie klappers:
- Onder meer **Aduro Biotech, AM-Pharma, Biogen, Celgene, CyTuVax, Galapagos, Janssen, Khondrion, Kiadis, Kite Pharma, Pharming, ProQR Sobi, uniQure** en **Xenikos**, halen met hun positieve onderzoeksresultaten het nieuws.
- **Pharmings** strategie betaalt uit, het bedrijf noteert met RUCONEST® voor het eerst groene cijfers.
- **DSM** scoort de 2de plek op Fortune lijst van bedrijven die de wereld veranderen.
- **Genmab** mag zichzelf het grootste onafhankelijke biotech bedrijf in Europa noemen.

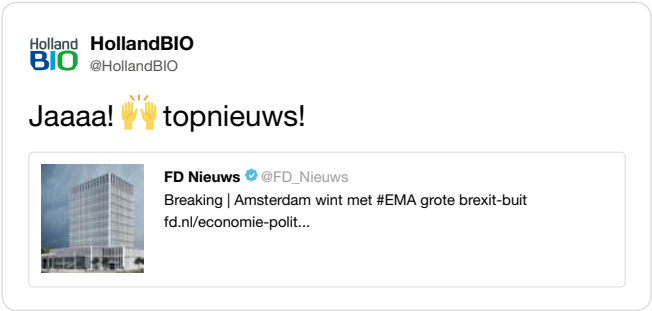

- **Abbvie, Biogen, GSK, Janssen, MSD, Sanofi, Synthon** en **Vertex** krijgen goedkeuring voor diverse producten.
- **Horizon Pharma, Kite Pharma, ModiQuest BV, PSR group BV** en **Crossbeta Research BV** worden overgenomen door internationale toppers, terwijl ook de mega-overname van Monsanto door **Bayer** nog in de lucht hangt.
- **2-BBB, AstraZeneca, Baseclear, Crossbeta, DSM, Galapagos, IQVIA, KeyGene, Sanquin** en **Synthon** sluiten nieuwe samenwerkingsverbanden.
- **Syngenta** krijgt toegang tot CRISPR-Cas9, dankzij een niet-exclusieve IP license vanuit MIT en Harvard.
- **Hubrecht Organoïd Technology** stort zich met zorgverzekeraars op de validatie van organoïden in CF, **SkylineDx** kondigt het gebruik van hun prognostische tool in een grote Myeloma trial aan en **Mimetas** was prime-time op het achtuurjournaal.
- **20Med Therapeutics, BiOrion, Cristal Therapeutics, Facio Therapeutics, Ncardia, Ntrans Technologies, Pluriomics, Solynta, UbiQ** en anderen weten nieuwe financiering aan te trekken.

Ander vrolijk stemmend nieuws:

- Het Europees Medicijn Agentschap **EMA** verhuist naar Nederland.
- De kaarsjes gingen aan voor de 5e verjaardag van **Pivot Park**.
- BioCapital Europe roept **Merus N.V.** uit tot Company of the Year 2017.
- NL Groeit en ECE nemen **Xendo** op in de Top 250 snelst groeiende bedrijven in Nederland.
- **Novo Nordisk** wordt uitgeroepen tot "the best place to work 2017".
- **AstraZeneca** en **SMS-oncology** verhuizen en **DSM** opent een nieuw **Biotechnology Center** in Delft.

HollandBIO's ledenservices

Het runnen van een biotech bedrijf is veeleisend en uitdagend. Het vergt lef, toewijding en volharding. HollandBIO probeert ondernemen in de life sciences waar mogelijk gemakkelijker, goedkoper én leuker te maken. We organiseren jaarlijks vele events, gericht op het versterken van het netwerk, professionalisering en kennisuitwisseling. Daarnaast bieden we een groeiend aantal praktische Business Solutions.

HollandBIO Events 2017

Van de topsprekers en het kennisniveau, tot de originele locaties en de borrel: onze events worden zonder uitzondering goed bezocht en hoog gewaardeerd. En daar zijn we trots op! Hier vind je een overzicht van de hoogtepunten van 2017.

HollandBIO Year Event 2017

Wat was het geslaagd, het HollandBIO Year Event 2017! Dit jaar was HAL4 aan de Maas in Rotterdam het prachtige decor van ons jaarlijkse bedankje voor HollandBIO's leden en relaties. Het plenaire programma maakte waar wat het beloofde: het werd een middag vol inspiratie, ondernemerschap en heel veel humor. Professor Kevin Verstrepen bleek een spreker naar ons hart: niet alleen combineert hij in het dagelijks leven fantastische biotechnologie met bier en chocolade, hij wist er ook nog eens vol passie en met een flinke knipoog over te vertellen. Ton Logtenberg, CEO van Merus, gaf een dijk van een presentatie over het turbulente jaar van Merus: van de beursgang, via de IP-strijd naar de dikke deal met Incyte. Tot slot was de vloer voor Rob Urgert, die de aanwezigen trakteerde op een les "Hoe word ik succesvoller dan mijn collega". Het resultaat: 40 minuten schuddebuiken. De meer dan geslaagde dag werd met een drankje, een hapje en een voorzichtig dansje beklonken.

HollandBIO

Rare Disease Symposium: de zeldzame ziekte patiënt in 2030

In 2017 was het eerste Rare Disease Symposium een feit, georganiseerd door PSR Orphan Experts en HollandBIO. Een prachtige mix van stakeholders verzamelde zich onder de rook van Amsterdam, allen erop gebrand om ervoor te zorgen dat de zeldzame ziekte patiënt in 2030 beter af is dan vandaag de dag. Centraal stond de vraag: hoe kunnen we tegelijkertijd aan de behoeften van de patiënten voldoen, de prikkel voor innovatie in stand houden én een betaalbaar gezondheidsstelsel garanderen? Het Rare Disease Symposium was het startpunt van een constructieve dialoog tussen alle betrokkenen, een intentie die door de aanwezigen bevestigd werd door het ondertekenen van een gedeelde ambitie.

HollandBIO's Biotech Thursdays & Orphan Cafés

Ook dit jaar hielden we vast aan het succesrecept van de Biotech Thursdays: één thema dat vanuit meerdere invalshoeken wordt belicht, volop ruimte voor discussie en een borrel tot slot. De events in het Utrechtse Muntgebouw stonden het afgelopen jaar in het teken van biobusiness, tech transfer, de zeldzame ziekte patiënt in 2030 en Europese Referentie Netwerken en trokken een mooie mix van experts en geïnteresseerden. De Biotech Thursdays zijn must-attend events voor iedereen die snel op de hoogte wil zijn van de meest actuele thema's binnen de biotech.

Dutch Biotech Event

Nieuwe naam, nieuwe locatie, groot succes. Bijna 200 biotech professionals kwamen samen in Maarssen om zich te laten inspireren door biotech toppers, om elkaar te ontmoeten en om tijdens praktische workshops hun ondernemersvaardigheden bij te spijkeren. We hingen aan de lippen van Russel Greig, die ons een inkijkje gaf in zijn decennia lange ervaring als investeerder bij SR One, het venture fonds van GSK. Forbions Sander van Deventer viel een staande ovatie ten deel toen hij in een vlammend betoog korte metten maakte met alle onzin over geneesmiddelen-ontwikkeling in de media. Na de workshops werd de barbecue aangestoken en praatten de aanwezigen na tot in de kleine uurtjes.

In Collaboration With HollandBIO
Samen met HollandBIO maken onze leden hun events tot een nog groter succes. In 2017 schoof de crème de la crème van de Nederlandse biotech aan bij de **Nauta Dutilh** ICW HollandBIO bijeenkomst *'Growth in Life Sciences: from Eureka to IPO'*. Samen met **Axon Lawyers** gingen we op zoek naar mogelijkheden nieuwe geneesmiddelen sneller bij patiënten te krijgen in het symposium *'Timely access to new medicinal products'* en samen met **QbD** organiseerden we een geslaagd event getiteld *'Personalised Medicine - van lab naar patiënt'*.

Internationale representatie

Ook internationaal zet HollandBIO de Nederlandse biotech op de kaart. Met financiële steun van Topsector Life Sciences & Health was Nederland in 2017 prominent vertegenwoordigd op BIO-Europe Spring in Barcelona, BIO International Convention in San Diego en BIO-Europe in Berlijn.

Met ons opvallende oranje Health~Holland paviljoen laten we overtuigend zien wat Nederland in petto heeft op het vlak van life sciences: als vestigingsland, innovatieve zakenpartner en toplocatie voor talent.

Daarnaast dient het paviljoen als huiskamer op reis voor de Nederlandse congresbezoekers. De congresgangers maakten dankbaar gebruik van het centrale ontmoetingspunt om tussen de partneringafspraken door onder het genot van een kop koffie of thee even stoom af te blazen en bij te praten met landgenoten.

In 2018 komt BIO-Europe Spring naar Amsterdam! Een uitstekende gelegenheid om de Nederlandse life sciences & health sector in de kijker te spelen van een internationaal publiek. De voorbereidingen zijn in volle gang, we pakken groots uit!

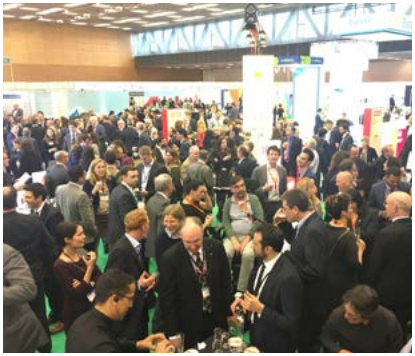

De events van 2017:

- HollandBIO Year Event
- Dutch Biotech Event
- Rare Disease Symposium
- Algemene Ledenvergadering
- 4 x Biotech Thursday & Orphan Café
- Welcome @ BIO International Convention
- Dutch Drinks @ the Health~Holland Pavilion in Barcelona, San Diego en Berlijn
- European Biotech Week
- HollandBIO Housewarming
- 3 x In Collaboration With HollandBIO

Met in totaal meer dan 1.000 bezoekers!

HollandBIO Business Solutions

Financieringsmogelijkheden in kaart met de Life Sciences Funding Database

Het vinden van geschikte financiering voor onderzoek binnen de life sciences is zowel voor bedrijven als voor onderzoeksinstellingen niet makkelijk. De subsidies en het fiscale landschap zijn complex en bovendien continu in verandering. Daarom hebben HollandBIO en ttopstart de Life Sciences Funding Database opgericht. Deze wijst ondernemers en academici de weg om snel de juiste bronnen van financiering te vinden, zowel op nationaal als op Europees niveau. De database is gemakkelijk in gebruik: voer op de vernieuwde landingspagina de gevraagde gegevens in, en een up-to-date overzicht van financieringsmogelijkheden verschijnt op je scherm.
Ga naar **www.hollandbio.nl/funding** en ontdek welke mogelijkheden er voor jou zijn!

Zien en gezien worden met de Dutch Life Science Database

Met de Dutch Life Science Database is het vinden van een Nederlands biotech bedrijf een koud kunstje. De database biedt het meest volledige overzicht van onze nationale biotechnologie sector en maakt deel uit van de wereldwijde Biotechgate Database. Door de goede zoekfilters vind je in een handomdraai wat je zoekt, of het nu een bedrijf is om mee te partneren of een gespecialiseerde serviceverlener. Kortom, hét beste overzicht van de Nederlandse biotech bedrijven! Dankzij de database beschikt HollandBIO over de meest actuele sectorstatistieken. Neem voor meer informatie contact met ons op.
Surf naar **www.hollandbio.nl/dutchbiotech** en vind wat je zoekt!

Profiteer van de expertise van HollandBIO leden met het Member-to-Member programma

Biotech ondernemers besteden in de regel veel werk uit bij hooggespecialiseerde dienstverleners. En dat is maar goed ook, want zo kunnen zij zich volledig toeleggen op de ontwikkeling van hun eigen bedrijf. Er is een breed aanbod van dienstverleners: van alle mogelijke vormen van contract research, juridisch advies, experts in intellectueel eigendom of personeelszaken tot financieel management en communicatie. Met het HollandBIO Member-to-Member programma (M2M) geven we snel inzicht in het diensten-aanbod. Dit doen we onder meer door publicatie van een boekje en door speeddate sessies tijdens het Dutch Biotech Event. Daarbij hebben HollandBIO leden een streepje voor: zij profiteren van aantrekkelijke voorwaarden en kortingen op diverse diensten.
Vraag via **bs@hollandbio.nl** jouw exemplaar van de Member-to-Member guide op.

Start met besparen via het HollandBIO-VWR inkoopprogramma
Geld besparen op je inkoop was nog nooit zo makkelijk. Door gebruik te maken van onze gezamenlijke inkoopkracht, realiseert het HollandBIO-VWR inkoopprogramma aantrekkelijke kortingen op het brede assortiment van VWR, een wereldwijd toonaangevende leverancier van laboratoriumproducten. Je krijgt korting op een breed scala aan producten, van chemicaliën tot apparatuur en consumables.
De korting kan flink oplopen, dus meld je nu aan via **bs@hollandbio.nl**.

Met korting naar nationale en internationale top events
Partnering conferenties zijn onmisbaar in biotech. Of je nu op zoek bent naar investeerders of onderzoekspartners, wanneer je technologie nodig hebt, of juist in de aanbieding: deze professionele speeddate congressen zijn de place to be. HollandBIO maakt het bezoeken van deze congressen nog aantrekkelijker voor leden, door korting te onderhandelen op de registratiekosten. Zo bezoek je bijvoorbeeld BIO International Convention, BIO-Europe en BIO-Europe Spring met ten minste € 300,- korting per persoon. Voor het meest actuele overzicht van de events ga je naar **www.hollandbio.nl/events**

Organiseer je event samen met HollandBIO
HollandBIO organiseert tientallen events per jaar. Groot of klein, gespecialiseerd of hoog-over: we draaien er onze hand niet voor om. Ben je lid van HollandBIO en organiseer je een event dat interessant is voor onze achterban? Maak dan handig gebruik van ons "In collaboration with HollandBIO" programma. Wij zetten onze ervaring en netwerk in om van jouw event een groot succes te maken. We denken mee over een aantrekkelijk programma én promoten het event via onze Weekly en de eventkalender. Voor meer informatie neem je contact met ons op via **bs@hollandbio.nl**!

Het HollandBIO bureau staat voor je klaar
Dag in dag uit zet het HollandBIO bureau zich in voor de Nederlandse biotech sector. We hebben jarenlange ervaring en een groot netwerk. Heb je een vraag over de sector, loop je tegen problemen aan of wil je juist een goede ervaring delen, of heb je gewoon zin in een kop koffie: het HollandBIO bureau staat altijd voor je klaar. Bezoek ons op de Laan van Nieuw Oost-Indië 131 te Den Haag, bel naar **070 - 833 1333** of mail ons op **info@hollandbio.nl**.

HollandBIO kent het netwerk

Bij de lange route van ontdekking in het lab naar toepassing in de maatschappij zijn nogal wat mensen en organisaties betrokken. HollandBIO is de spil van het biotech netwerk en trekt liefst samen op om de innovatieroute zo snel en soepel mogelijk te laten verlopen.

Met de start van onze public affairs manager Timen versterkten we in 2017 onze centrale plek in het biotech netwerk. We zitten bovenop de actualiteiten in het Haagse en de media, zijn kind aan huis bij de ministeries en in de Tweede Kamer, voeren gesprekken met woordvoerders en leveren input voor Kamerdebatten en overleggen. En die inspanning loont. Diverse HollandBIO standpunten vonden in 2017 hun weg naar de ministeries, de Tweede Kamer en het nieuwe Regeerakkoord. Een greep uit de activiteiten en resultaten van het afgelopen jaar vind je hier.

Gesprekken

Jaarlijks spreken we politici, beleidsmakers, journalisten, adviseurs, ondernemers, wetenschappers, brancheorganisaties, ngo's en vele anderen om onze standpunten voor het voetlicht te brengen en ideeën uit te wisselen. Van kennismakingen met (nieuwe) Tweede Kamerleden tot benen-op-tafel-sessies met ambtenaren. We staan journalisten te woord, praten uitvoeringsorganisaties bij over de ervaringen van onze achterban en wisselen van gedachten met patiëntenorganisaties. Want elkaar kennen en weten wat er speelt, is de eerste stap op weg naar samenwerking.

Events & bijeenkomsten

Naast de evenementen die we zelf organiseren, wordt HollandBIO steeds vaker gevraagd een bijdrage te leveren voor een breed scala aan bijeenkomsten van derden. Van Horizonscans, expertmeetings en carrièrebeurzen tot stakeholderconsultaties en internationale fora: met HollandBIO is men verzekerd van een goed onderbouwde, toekomstgerichte en constructieve bijdrage. Zo zette Annemiek met haar inleiding de toon voor de bijeenkomst 'Naar toekomstbestendig biotechnologiebeleid' van het

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), leidde Wieteke tijdens de SGF Dag 2017 een deelsessie met als thema 'De Toekomst Van De Zorg: Effectief Van Lab Naar Patiënt', was Fabian te vinden op de PPS-Dag van ZonMw en pleitte Annemiek voor optimale preventie van infectieziekten tijdens de Horizonscan Vaccins van het RIVM, in aanwezigheid van het Ministerie van Volksgezondheid, het Zorginstituut en de Gezondheidsraad. Ook op internationaal niveau liet HollandBIO van zich horen, met onder andere bijdragen aan de *High-level Conference on Modern biotechnologies in agriculture* van de Europese Commissie in Brussel en het internationale *Fair Pricing Forum*.

Inbreng & consultaties

Onze leden hebben de kennis en ervaring om beleid en uitvoering te evalueren, en suggesties aan te dragen voor verbetering. Met de hulp van haar achterban is HollandBIO dan ook in staat waardevolle input te leveren voor de vorming van nieuw beleid, consultaties en beleidsrapportages. Zo wezen we het Ministerie van Volksgezondheid op mogelijkheden ter verbetering van de beoordeling en vergoeding van vaccins en zijn we vanaf dag 1 actief betrokken bij de aangekondigde modernisering van het biotechnologiebeleid door het ministerie van IenW.

Een greep uit de consultaties:

- ZiN Monitor Weesgeneesmiddelen
- ZiN Ziektelast in de Praktijk
- Technopolis onderzoek ABC's
- Expertmeeting RVS
- KIA-KIC Topsector LSH
- NWO MVI "Developing socially responsible innovations"

HollandBIO
@HollandBIO

Mosterd na de maaltijd - waarom #Orkambi namaken nu dit veilig verkrijgbaar is en in basispakket zit? We zijn heel benieuwd wat @MinVWS en @KNMP van dit initiatief vinden.

We voorzagen Tweede Kamerleden van inbreng op uiteenlopende onderwerpen, van de Hoorzitting Farmaceutische Industrie en de Algemene Overleggen over Geneesmiddelenbeleid, Pakketbeheer en Biotechnologie tot de begrotingsbehandelingen van Volksgezondheid en Economische Zaken. Tijdens de formatieperiode van het kabinet Rutte III bracht HollandBIO haar visie op het verder versterken van de Nederlandse biotech sector voor het voetlicht. En met succes!

Politiek succes!

- Verruiming budget Innovatiekrediet
- Ambitie toepassing NBT's en CRISPR-Cas9 in Regeerakkoord
- Extra aandacht voor innovatief MKB binnen Invest-NL
- Handhaving eerste schijf WBSO en motie Veldman c.s. voor verandering systematiek

Arno Rutte
@arnorutte

Van een prijs per pil, naar een prijs per (succesvolle) behandeling. Dat is een heel mooi en hoopvol perspectief #hoorzitting #farmacie

Structurele samenwerking

Samen sta je sterk. En daar handelen we dan ook naar. Op het gebied van planten-veredeling werkten we nauw samen met koepelorganisaties Plantum en LTO, en het NBT Platform. Met de Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen en Health~Holland trokken we ten strijde om balans aan te brengen in het verhitte debat rondom geneesmiddelen. In de industriële biotech wisten we de VNCI en KNCV goed te vinden. En natuurlijk wisten ons op alle fronten gesteund door VNO-NCW in Nederland, EuropaBio in Brussel en BIO in de VS.

Samen!

- Onder de noemer PharmInvest Holland werken we aan een top vestigingsklimaat voor biotech bedrijven.
- Met het ministerie van VWS werken we aan een optimaal proces voor beoordeling, vergoeding en toepassing van vaccins.
- Met VNO-NCW ijveren we voor een glansrol voor vaccins binnen het Nationale Preventieakkoord.
- Met het ministerie van IenW geven we de modernisering van het biotech beleid vorm.

HollandBIO
@HollandBIO

Vandaag zijn we te gast op het @PivotPark #biotech #hbonthemove #klaarvoordetoekomst

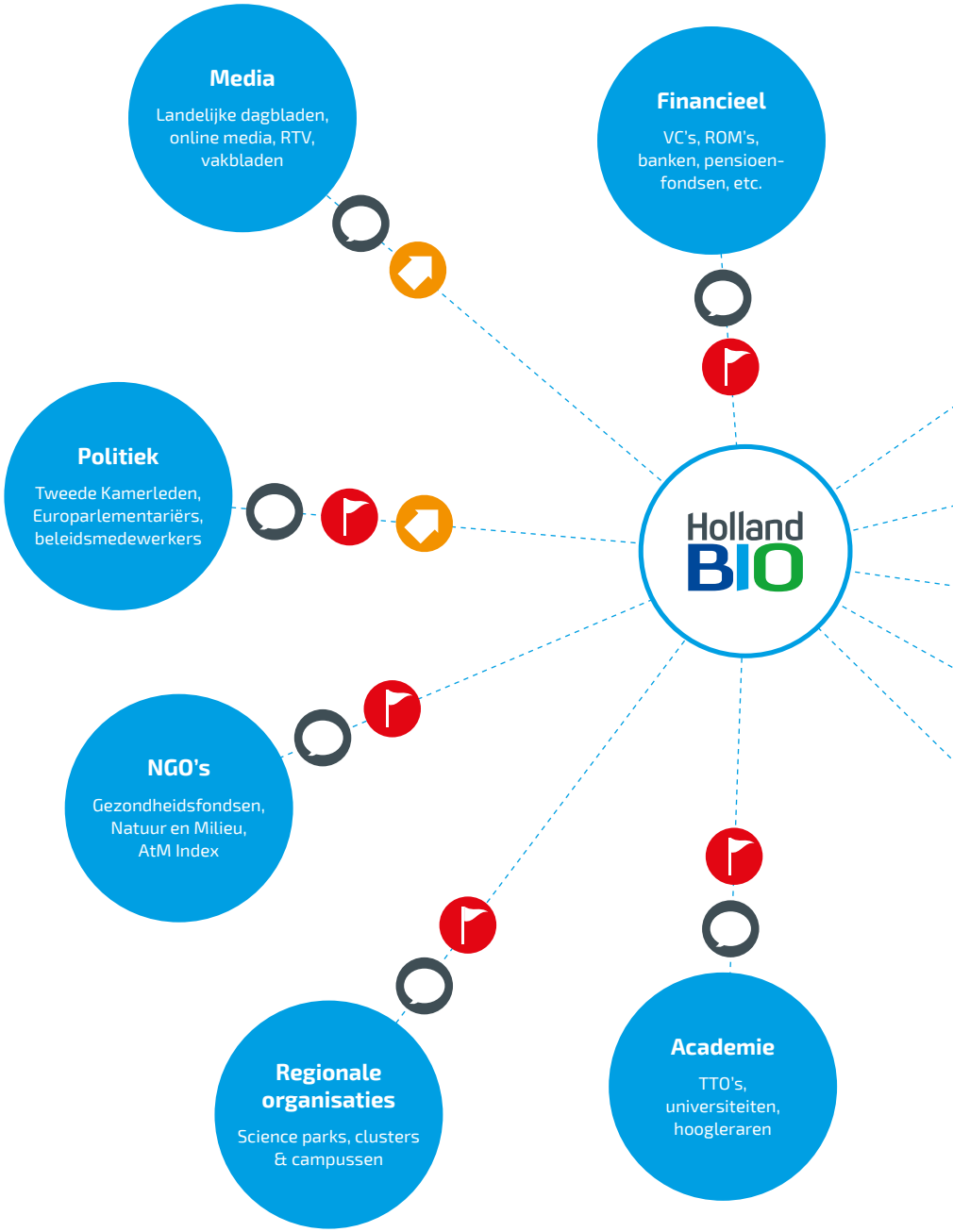
Media
Landelijke dagbladen, online media, RTV, vakbladen
Financieel
VC's, ROM's, banken, pensioen-fondsen, etc.
Politiek
Tweede Kamerleden, Europarlementariërs, beleidsmedewerkers
Holland BIO
NGO's
Gezondheidsfondsen, Natuur en Milieu, AtM Index
Regionale organisaties
Science parks, clusters & campussen
Academie
TTO's, universiteiten, hoogleraren

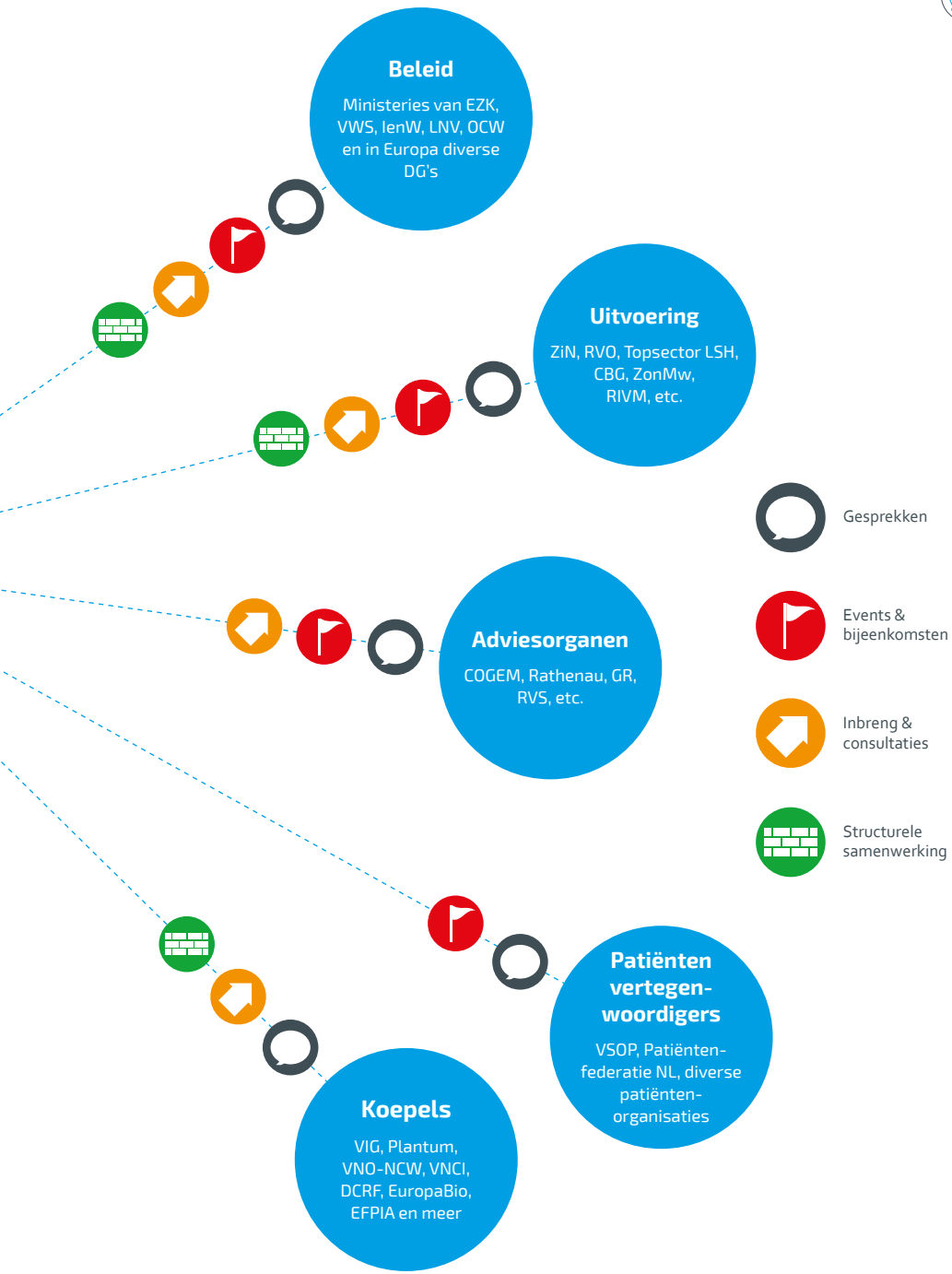
Beleid
Ministeries van EZK, VWS, IenW, LNV, OCW en in Europa diverse DG's
Uitvoering
ZiN, RVO, Topsector LSH, CBG, ZonMw, RIVM, etc.
Adviesorganen
COGEM, Rathenau, GR, RVS, etc.
Patiënten vertegen-woordigers
VSOP, Patiënten-federatie NL, diverse patiënten-organisaties
Koepels
VIG, Plantum, VNO-NCW, VNCI, DCRF, EuropaBio, EFPIA en meer
Gesprekken
Events & bijeenkomsten
Inbreng & consultaties
Structurele samenwerking

Sluit je aan bij **HollandBIO**

Word vandaag nog lid en ...

- Participeer in onze programma's en projecten
- Krijg inspraak in onze standpunten en prioritering
- Wees altijd op de hoogte van relevante sectorontwikkelingen
- Heb toegang tot ons netwerk
- Ontmoet vakgenoten tijdens de vele (netwerk)bijeenkomsten
- Speel je organisatie in de kijker
- Krijg (gratis) toegang tot HollandBIO activiteiten
- Krijg fikse korting op evenementen en de inkoop van lab producten

Het HollandBIO team staat voor je klaar!

Colofon

Concept, redactie en realisatie: HollandBIO
Fotografie: HollandBIO, Nils van Houts, EBD Group, Health~Holland
Vormgeving: Jacob & Jacobus

©HollandBIO 2018

Blijf op de hoogte via:

Website
www.HollandBIO.nl

HollandBIO Weekly
nieuws@hollandbio.nl

Twitter
@HollandBIO